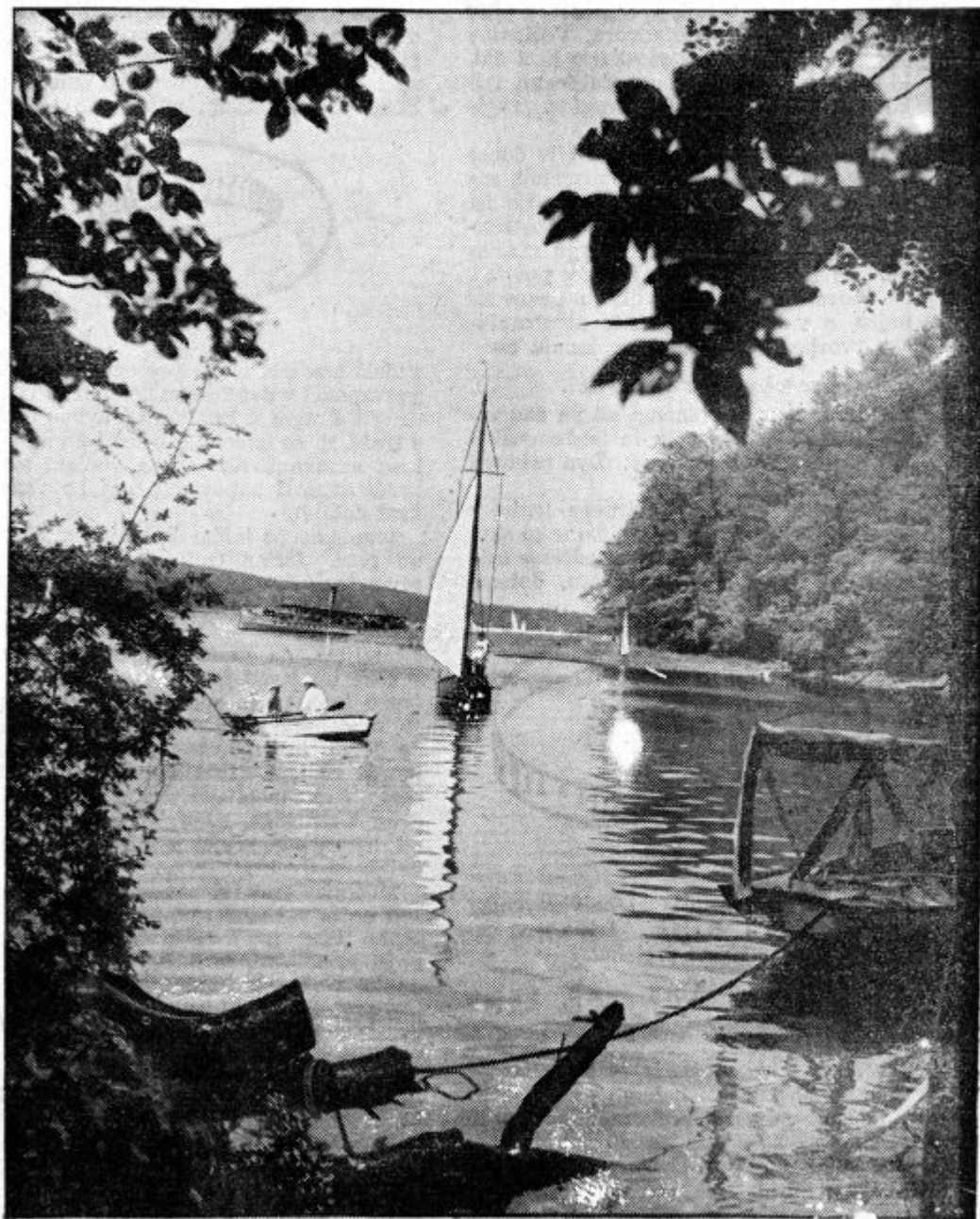

ŽIVLJENJE IN SVET

STEV. 1.

V LJUBLJANI, 8. JULIJA 1934

KNJIGA 16.

TIH POLETNI DAN (Foto)

MEJE NAZORNOSTI

PLOSKVE IN TELESA Z ENO SAMO STRANJO

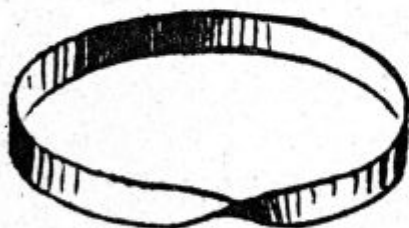
Besedo »geometrija« prevajamo sicer z »naukom o prostoru«, toda v geometriji, kakor se je učimo v šoli, je o prostoru prav za prav malo govora. Večinoma se bavimo s ploskvijo in z liki, ki ležijo v njej: s točkami, daljicami, trikotniki in mnogokotniki, krogi in drugimi krivuljami.

Človeška nazorna sposobnost je dober kašipot za spoznavanje geometričnih zakonitosti. Žal pa si jo z omejitvijo na ploske like vzgajamo samo enostransko in je spravljamo do pravega razmaha. Če pridemo potem kdaj v položaj, da moramo preiskati kakšno nenavadnejšo, a v bistvu preprosto prostorninsko tvorbo, zadenemo prav kmalu ob

meje nazornosti.

Odreče nam popolnoma ali pa nas vodi k napačnim sklepom in lahko doživimo največja presenečenja. Dva primera naj nam rabita v dokaz.

Če konca dolgega papirnega traka z vzporednima roboma prilepimo tako skupaj, da trak okoli njegove »podolžne osi« zavrtimo v polovičnem obratu, dobimo

Moebijev trak

tvorbo, ki se imenuje »Moebijev trak« po matematiku Moebiju, ki je njene čudovite lastnosti prvi preiskal.

Ta ploskev ima eno samo stran in en rob.

Kaj je »stran« neke ploskve, se da z besedami lahko opisati: to je celotnost točk, ki jih lahko dosežemo z neke točke v ploskvi, ne da bi prekoračili robove in brez skokov. V tem smislu imajo navaden kos papirja ali kos krogelne površine ali papirni trak, skratka vse navadne ploskve dve strani. Če pa hočemo Moebijev trak pobarvati in pričenemo na kakršnem koli mestu, pridemo do konca z eno samo potezo čopiča: ves trak je

enako pobarvan in ima torej eno samo stran!

Prerežimo sedaj Moebijev trak podolžno v sredini. Kaj se zgodi? Nismo dobili dveh kosov kakor pri prerezu drugih listov, temveč en sam kos. To je spet trak, ki je pa dvakrat »zasukan«. Ponovimo to stvar: prerežemo ta trak

Torus (obroč)

vzdolž sredine. Novo presenečenje: trak je razpadel v dva ločena dela, ki se vijeta drug v drugega. Enako napravimo lahko s traki, ki so trikrat, štirikrat ali še večkrat zasukani. Kdo bi na podlagi same predstavnosti napovedal, kaj bo vsakokrat dobil?

Izvedemo pa lahko še bolj komplicirane reze. Širine traka n. pr. ne moremo razpoloviti, temveč razdeliti v tri dele. Če smo se z Moebijevim trakom malce seznanili — in priporočamo vsem čitateljem, da vzamejo papir in škarje v roke ter izvedejo vse eksperimente — bomo brez truda spoznali, da zadostuje za razdelitev v tri dele en sam rez. In če dolgo in globoko mislimo, dobimo morda tudi približno slutnjo o posledku reza: dva Moebijeva traka, ki se vijeta drug v drugega, eden je dvakrat daljši od drugega in krajši je enkrat zasukan, daljši za dvakrat.

Moebijev trak, ki nas spravlja na takšen način v začudenje, je še razmeroma lahko pregledna tvorba. Mnogo zamotnejši je položaj, če preiskujemo številne oblike vozlov in zank. A to bi bilo za nas pretežko, kajti celo matematiki so se drznili šele pred nekoliko leti do obsežne

teorije vozlov in kit

in to lepo, a težko poglavje geometrije še zdavnaj ni zaključeno.

Vzemimo pa kot drugi primer »torus« ali obroč, kakor bi rekli po domače. Prstan je obroč, cev na dvokolesu prav tako in končno v veliki obliki tudi Saturnov obroč. Bavili se bomo s površino obroča. Vzemimo, da bi veliki kitajski zid šel okoli vsega sveta ali vsaj

okoli vse Kitajske. Jasno da bi to površino zemeljske oble razdelilo v dva ločena dela. Iz enega dela ne bi mogli v drugega, ne da bi pri tem prekoračili zidu. Tako je tudi na ploskvi, na površini valja itd. Na splošno lahko uvidimo (čeprav tega ne moremo kar tako dokazati, ker je to zelo težka reč), da razdeli vsaka v sebi zaključena krivulja, ki samo sebe ne seče, ploskev, kroglo itd. v dva ločena dela. Na naše veliko začudenje pa ni nobenih takšnih krivulj, ki bi na obroču izpolnile isto. Če vrišemo namreč zunaj obroča krog, dobimo sicer zaključeno krivuljo, a ta ni nobena meja, ki bi je med dvema soležčima ploščinama ne bi mogli obiti. Lahko pridemo namreč tudi od »zadaj okrog« na drugo stran krivulje. V tem

se nič ne spremeni, če narišemo k prvemu krogu še drugega, ki je nanj navpičen. To dokazuje, da se obroč v svojih lastnostih razlikuje tudi od Moebijevega traka: tam je bilo mogoče izvršiti rez, ki ni delil, tu jih lahko napravimo celo dva.

Z dvema primeroma smo pokazali svojim čitateljem meje naše nazornosti. Toda te meje niso kakor zemeljske deželne meje absolutna ovira. Naša nazornost ni otrdela in nespremenljiva sposobnost. Lahko jo vzgojimo in z vajo izpopolnimo. Kdor se dolgo bavi z raziskovanji, kakršne smo tu navedli, se bo polagoma seznanil tudi s prostorninskimi razmerami in mu postanejo tako domače, kakor smo jih navajeni pri ploskvah. (Po razpravi W. Lahma — kk)

AZBEST

To je vlaknata rudninska snov bele, zelene ali sivkaste barve. Ime je iz grškega, kjer asbestos pomeni: nepogašen, nepogasiliv, nezgorljiv. Francoz mu pravi amiant, po grški besedi za »nepokvarljiv«. Njegova tvarina je namreč izredno odporna proti fizičnim ali kemičnim čimteljem. Svoje dni so ga različno nazivali. Alkimisti so bili seveda opazili njegove lastnosti in ga v svoji slikoviti govorici krstili za »živi lan« ali »močeradovo volno«. Rimljan in Grki so se bili domislili, da so ga tkali. Delali so iz njega prte in prtiče, ki so jih belili s tem, da so jih devali v peč. Izdelovali so nadalje iz azbesta mrtvaške halje, v katere so zavijali trupla veljakov, kadar jih je bilo treba sežgati na grmadi. Na ta način so dobivali pepel rajnikov v mrtvaške posode čist, nepomešan z lesnimi ostanki. V isti namen se še dandanes dobi azbestovo platno: s tem prekrivajo vozičke, na katerih se mrljici potiskaio v krematorij za upepelitev.

Cesar Karel V. je imel iz azbesta namizno perilo, ki ga je gostom v razvedrilo po končanih obedih dal vreči v ogenj.

Prožne zvrsti azbesta ali amianta služijo še za izdelavo nezgorljivih vrvi, za tesnilo pri praznih valjih ali cilindrih, za trpežne rokavice, ki kemika ščitijo pred kisljinami in električnim udarom, za dokolenice, kakršne obuvajo kurjači. Z azbestovo lenenko zavijajo predmete, da jih obvarujejo vlage. Rabi se v kiparstvu, stavbarstvu itd. Opisal ga je naš rojak Lušin iz Ravnega doła pri Sodražici, kasnejši Luschin, s katerim se je nedavno bahal tam doli neki dečko nasproti svojemu sobesedniku: Pri nas imamo pa takega sorodnika, ki je bil »ebengrajt«... Ali je pač vedel ob tej besedi, da je Ebengereuth nemški prevod imena njegove vasi? S.

DVOJČNIKI

Med vojno so »Tedenske slike« 1917, str. 506—508, priobčile članek o dvojnikih. L. 1931 pa je »Žis« knj. 10, št. 25 prinesel novih podatkov o vprašanju. Odkar so ilustracije po tisku tako pogoste, prihaja čedalje več dvojnikov na plan. Tako je »Tribune de Genève« dne 7. februarja 1934 priobčila podoba z legendo: Un vigneron de Bourgogne (Burgundski vinogradnik). Kdor pozna opernega peveca Leopolda Kovača, poreče brez omahovanja: »To je Pukiele! Seveda gre tu le za vnanje poteze. Vendar se primeri, da se med dvojnikoma strinjajo tudi sluhovni znaki. Tako poroča prej omenjeni švicarski dnevnik 4. maja o ženi iz Vancouvera, Mary Later-ovi, ki je nedavno v tem kanadskem mestu srečala moškega, na las podobnega njenemu nezvestemu zakoncu. Stopila je k njemu in mu očitala, zakaj je zapustil domače ognjišče. Prepotnik je kar najodločneje ugovarjal. Toda tudi oba otroka gospe Laterove sta v njem spoznala svojega očeta. Gospa Mary je pozvala svojega zakonskega druga pred sodišče, češ, da je ta človek namestna podoba onega, ki jo je nedavno v na cedljo: ista postava, ista hoja, isti glas. Vendar so priče ugotovile, da je obtoženec uradnik pri tramvajski družbi v Vancouveru že od l. 1918, medtem ko sta tožnica in njen pravi zakonski mož bivala drugje. Ko pa je Laterova izpovedala, da nosi njen nezvesti tovariš brazgotino na desni roki, si je zatoženec zavijal rokave pred sodnim zborom in pokazal, da nima nobenega takega znamenja. Gospa Laterova je tedaj morala osramočena priznati svojo zmoto. (k)

JAN NERUDA

(1834—1891)

DR. ANTON DEBELJAK

Ljubimo ga kakor kruh, kruh,
ki se ne časti s hvalo, pač pa s
potrebo, kakršno čutimo po njem.
F. X. Šalda.

L 1906. je moj sošolec F. Ks. Zavrnik, danes profesor na veterinarski fakulteti v Zagrebu, navdušil znatno število novomeških gimnazijcev za češčino in nas v šolskih prostorih po nekaj ur na teden bistril v tej slovanski govorici. Mnogi so sčasoma opešali, nekateri smo ostali zvesti svojemu prvega zagonu: čitali smo izvirna češka dela, pa tudi prevode iz tujih slovstev. Tako je »Světová knihovna« pomalem izpodrinila »Reclamko« med nami. V tistih časih sem spoznal Nerudove povesti Povídky malostranské, skoraj nato pa še Krejčega »Výbor básní« iz l. 1902. Dolga leta so mi ostali v spominu posamezni epigrami, n. pr. »To Adamovo žebro«, dalje domorodne vrstice iz Petkovskih pesmi (Zpěvy nátečné), kjer povzdiguje svoje rojake:

a pak-li lidstvo výší se jak alpsko nad
 tou zemí,
Čech bud' Mont-Blanc a Mont-Rosa a
 zvýšen nade všemi...

t. j. a če se ljudstvo dviga kakor Alpe nad zemljo, Čeh bođi Mont-Blanc in Mont-Rosa in zvišen nad vsemi.

Zelja se mu je precéj uresničila, saj možje kot Masaryk, Beneš, Čápek, Kubelík i. dr. so proslavili svoj narod po vsem svetu.

Nerudovo detinstvo je bilo brez veselja in sijaja. Njegov oče, vojak, in njegova mati, zidarjeva hči, sta bila skoro stara, ko se je rodil Jan (9. julija). Iz vojaške kantine sta se preselila v tiho Malo strano. Nerudovo obzorje je bilo črno zidovje delavnice in bližnje ulice. Ta mirni okoliš je bil prikladen za sanjarije mladega bitja. Neruda je tu rasel ob čemernem očetu in ob materi, ki je zgodaj vstajala in imela obilo posla. Ako je bil kedaj poreden — zvonil je ob tujih vratih; kazal osle redarjem za hrbtom; se vtihotapil v cerkev, da bi bil pri skrivnostni polnočnici sv. Vavla; se junaško zarotil s tremi paglavci vrstniki, da bodo oblegali praško trdnjavo, pognali nje posadko ter uničili Avstrijo — je bil pa še večkrat otožen.

JAN NERUDA

V šoli, kjer se je šopirila nemščina, so se smejali njegovi oguljeni obleki in obutvi; tam se je navadil trpeti to, kar ga je pozneje hudo bodlo: nizkoto svojega družabnega položaja, nesmiselni ponos bogatašev.

Leta so tekla. Temnopolti mladenič črnih kodrov in lahnih brčic gori za skeptično, bolešno ali uporno poezijo kakršno so gojili Heine, Börne, Byron, Lermontov. Prvi verzji njegovi prinašajo črno tragiko: balada »Obešenec« slika bojazen dveh otrok, zaprtih doma v vihar ni noči, med tem ko si njiju oče na vrtu natakne konop okoli vratu. Prva njegova zbirka *Grobno cvetje* (Hřbitovní květi, 1858) je izliv človekoljubnih čuvstev, plebejskega naziranja, grenkega pesimizma. Ali ga bo rešila iz tega turobnega ozračja ljubezen do krasotice, ki jo opeva pod imenom Ana?

Douo Anno, douo krásná,
což ty vlny šeptají?
Zdaž se po manželi starém,
krásná douo, neptají?

t. j. donja (gospa) Ana, kaj ti valovi šepetajo? Ali ne poprašujejo po starem zakonskem možu?

A skoraj sprevidi, da je zakon nemo-
goč. Brez pravega zaslužka je, treba bo

počakati slave, bogastva. Vrline se med novinarje. Češki dnevniki pa tako slabo plačujejo, da Neruda vodi dramatsko in literarno rubriko pri nemškem listu. Umsko življenje na Češkem morda še ni bilo nikoli tako borno. Kollár in Čelakovský sta preminula, pamfletist Havlíček se bori s smrtjo v briksenski trdnjavi, redki pisatelji, ki se skušajo otepati prevlade nemškega tiska, izražajo brez krepčine sentimentalno domoljubje, posneto po velikih tujih vzorcih. Studentje prebijajo večere z brezplodnimi razpravami po kavarnah, kadeč pipice, oziroma kakor jih smešno predstavlja Neruda, jašejo na strešnih slemenih in noge jim vise v žlebove. Grobno cvetje je prineslo marsikaj, kar bi bilo lahko razburkalo in skalilo to mrtvilo. Toda občinstvo je bilo brezbrizno. Glavni urednik najvažnejšega praškega lista svetuje: »Le lopite ga, to vam je tepec!«

Nerudo je to močno speklo. Kako naj sedaj vzame Ano? Shajala sta se poslej vedno manj in se naposled ločila. Neruda se je sprijaznil z mislijo, da postane suplent. S tovarišem je ustanovil obzornik, a ga je skoraj moral sam urejati. Srečo je poskusil v gledališču, toda njegova drama je uspela tako malo kakor njegove komedije. Spusti se v novinarstvo, medtem ko njegov prijatelj Hálek s svojimi romantičnimi pesmi in osladnimi historijami odnaša slavo, ki bi po pravici pritikala Nerudi. To je doba njegove ljubezni s pripovednico Karolino Světlo, ki se je z njim kruto igrala.

Vrnivši se iz Pariza je srečal Terezo Macháčkovo, ki ga je prisrčno oboževala. Njej na čast je zložil nepozabne kitice. Ali dekle je bilo rahlega zdravja. Komaj 8 mesecev po prvem sestanku ga je na potovanju dohitela novica o njeni smrti. Kakor dete se je Neruda zatekel k svoji materi — očeta že davno ni bilo več. Edino mati ga je razumela in ga podžigala, naj vztraja. Ni čuda, da jo je skoraj mistično častil in poveljeval. V drugi njegovi zbirki — *Knihy veršů* (1868) — je poleg nekkih balad morda ciklus »Matičce« najbolj dovršen:

Proto mně draha tak
milá má matička,
že je tak malička,
že je tak chudička...

t. j. zato mi je tako draga mila moja mati, ker je tako majčkена, ker je tako ubožna.

Kmalu zatem mu je umrla. Od žalosti se je preselil v drugo stanovanje, ker pa ni mogel zdržati, je odšel na potovanje po Orientu: iz Carigrada, iz Aten, iz Jeruzalema, iz Kahire, Napolija, Pompejev, Benetk in Rima je pošiljal svojemu dnevniku živahne članke, zbrane v knjigo, ki je prvi češki potopis večjega obsega. Ko se je vrnil v Prago, je spet prevzel svoje težko delo, se silil pisati in se smejeti, saj vrli meščani so vsako nedeljo pričakovali njegovega listka. Nova žalost ga je obiskala: Jarmilka, njegovo kumče, je umrla, ko se je peljal v Pisek k njej. Še tisto noč je baje zložil pretresljive verz »Ballada dětská«, ki jo vsebuje zbirka *Ballady a romancy* in se pričinja:

Matka zdřimla na úsvitě,
Dítě vyjeveně hledí —
v nožičkách mu Smrtka sedí.
Malá Smrtka, sama dítě,
na hlavičce věnec bílý,
ve košilce drobné tílko,
v ruckááh drží kravé síťě
jako k houbě na motýly...

t. j. mati je zadremala ob jutrnem svitu. Dete osuplo gleda — pri nogah mu sedi Smrt. Mala Smrt, sama dete, na glavi ima beli venec, v srajčici drobno telesce, v ročicah drži igravo mrežo kakor za lov na metulje...

Víšek njegovega razvoja pomenijo *Písni kosmické* (1879), ki nam jih je obilo poslovenil Al. Benkovič med vojno v »Mentorju«. Kritika se bavi z dvema mladima, ki imata bolj blestečo besedo, to sta Vrchlický in Svatopluk Čech. In vendar so kozmične pesmi, da si vzete iz sveta za svojo dobo modernih astronomskih predstav, čisto v tonu češke narodne pesmi in najbolj češko delo Nerudovo. Niti Balade in romancy, niti Prosté motivy niso posvetili njegovega genija, čeprav prinašajo nekaj najbolj tragičnih vzklikov, kar se jih je kedaj izlilo iz samote.

Še bolj osamljen je bil, ko je pozimi spodrsnil na ledu in si razbil koleno. Nič več ne gre iz sobe, kjer mu je materni portret edina družba. Vendar še misli na svoj rod, zлага patetične, pre-roške Speve za petek, ki so izšli šele po njegovi smrti:

Přežil jsem matku svou, žiju jen památce,
přežil jsem lásku svou, měl jí tak na krátce —
všechno jsem oplakal, zase se osvěžil —
Tebe bych, národe, Tebe bych nepřežil!

t. j. preživel sem mater svojo, zdaj živim le njenemu spominu; preživel sem

svojo ljubezen, ki sem jo imel tako malo časa; vse sem objokoval (izgubil), a zopet sem oživel, toda tebe, narod, ne bi preživel!

★

Pravica se je izkazala Nerudi šele po njegovi smrti. Neruda je mogoče edini pisatelj, ki ga enako ljubijo literati in občinstvo, tudi F. V. Krejčí (Vybrané básně Jana Nerudy. V Praze, 1902). To je eden redkih avtorjev, pri katerem se človek do sita nasmeje. Njegov humor tako spominja na narodno šegavost. V čeških narodnih popevkih prevladuje šaljivost nad elegičnim tonom, zato je Neruda od vseh vrstnikov najbolj češki pesnik, poudarja Emerich Čech (Výbor československé poesie lidové, Praha, 1898). To potezo v Nerudovi umetnosti je podčrtal Michel-Léon Hirsch, govorec o Juriju Wolkerju (L'Europe Centrale, 6. I. 1934), zato tega ni ponavljal malo pozneje v istem tedniku, kjer je prikazal celotni obraz Jana Nerude (L'Europe Centrale, 24. II. 1934). Za zgled naj navedem dvojico epigramov, ki jih ne najdete v Lahovi »Češki antologiji« 1922. Najprej

Adamovo rebro

Vse je na ženah res gladko in voljno
kakor sam žamet in kakor peresce,
vse prikupljivo in vse je mamljivo,
no, pač tako kot — od rebrca mesce!
Drugi primer bodi »Lidská opatrnost«
ali

Ljudska previdnost

Gotovo se smehljaš, premili Bog,
ko čuješ »očenaš« svojih otrok!
»Zgodi se Tvoja volja« pravimo.
A da izveš, kako naj bo v resnici,
oprežno v drugi polovici
še to takoj pristavimo.

Snov za pesmi je pri Nerudi jako mnogotera. Zajemal je celo iz indijske tradicije, n. pr. »Žena«. Segel je nadalje v nordijsko zgodovino, tako v »Ask«, ki je bil germanskim severnjakom prvi človek, ustvarjen iz lesa. Ob enem nastopa v teh filozofskih verzih bog Odin, enook starec s klobukom na glavi: znamenje modrosti. To je tisti Odin, po katerem je nemara imenovan v nemščini torek, Dienstag (Brockhaus' Konv. Lex. 1903). Glasl se:

Ask

Tačas, ko Aska Odin je ustvaril,
bogovi nižji so se gnévali
in so molče na Aska gledali. —
»Zakaj, Gospod, pa nisi bolj preudaril,
zakaj si iz lesa naredil Aska,

iz zarje svoje bi ga stopil bil,
saj še živali dal izraz si živ,
ker nisi štedil barvnega okraska!«
Bog Odin malce je klobuk nakrenil,
z edinim je očesom svojim trenil.
»Le tiho, dečki, da vas ne naderem!
I, kaj zato, katero snov si izberem?
vso jarno mezgo pustil sem parobku,
v pomladi večni kvišku bo stremila,
za plodom vselej spet bo z vncem popkov
glavó potomcem Askovim ovila.
Ta sok pa ne pozná vam umiritve,
vse znova človek se bo spet razcvetel,
pomladi novih nove pridobitve
si v večni venec vekomaj bo spletal.
Pomalem Ask oslika sebi sam
zdaj brezizrazno, mrtvo prazno lice,
v očesu skušenem vzplamté zarnice,
da zraste strah, zavist iz tega nam!«

Te stihe je očitno navdahnili misel o človeškem razvoju, Darwinov nauk o evoluciji. Kako pa je znal Neruda po-
doživljati tuja čustva, vam pokaže
njegova »Jeptiška« ali po naše

Redovnica

Jutranje zarje prvi sivi svit
je mladi nuni čez obraz razlit.
Kot lilija iz mramora vzovelá,
ta žena se privija k Deve kipu.
Pogled ji v žgočem ognju piapola —
zdaj v želji vnet, zatrt v naslednjem hipu.
In glej, v strastno razpaljenem utripu
prešinja dušo ji drhteč obup —
pritisne usta v bele sche kamen, strašan
poljub!

Le mrtev led za njenih ustnic plamen!
In divje kakor pičena odskoči,
bolesten švigne ji pogled iz oči...
A znova spet povesi mlado teme,
kot da tišči jo grehov težkih breme,
in spet ji k soh! noga gre počasi,
kamnite Deve znova se oklene
trepetajoča od strasti ognjene
in bolno, žalóžno zdaj zaveka:
»Ljubiti samo mogla Ti Bogá si,
o da!, da smela jaz bi vsaj človeka!«

Neruda je mnogo pisal; tri četrtine
njegovega dela so feljtoni. Toda o nje-
govi prozi ne bom podrobneje razprav-
ljal, saj dobimo v kratkem izbor iz nje-
govih Malostranskih pripovedek. Nekaj
malega smo imeli že doslej v prevodih,
n. pr. M. Scholle-Zupančeva »Lavretan-
ski zvonovi« (Žena in dom, maj, 1933).
Iz Narodne enciklopedije posnemam, da
je Josip Stare prevajal in prirejal za
Dramatično društvo iz Nerude. Nerudo-
vo sliko lahko vidiš v omenjeni Lahovi
Antologiji str. 277.

OSVETLJIVI SLONI

Domačini pokrajine gorenjega Nila trdijo, da se onod potika čreda — če ne dve čredi — slonovk brez samcev, ki je nihče ne želi srečati. Njih tovariši so bili postreljeni, medtem ko je za samice veljala zaščita. Samski stan jih je tako raztogotil, da so smrtno zasovražile človeka in da zmeljejo v kašo sleherni človeško bitje, ki nalete nanje na svojem potu. Po zagotavljanju črncev so baje že obkolile tu pa tam kako naselje ter pomendrale vse prebivalstvo.

Mogoče tiči v tem pretiravanje posameznega primera takšne maščevalnosti, ali pa tudi ne, poroča »Tribune de Genève« 19. aprila t. l. Biljardne krogle in razne igrače iz slonovine poznamo, toda življenje teh debelokožcev je za nas ovito v težko skrivnost.

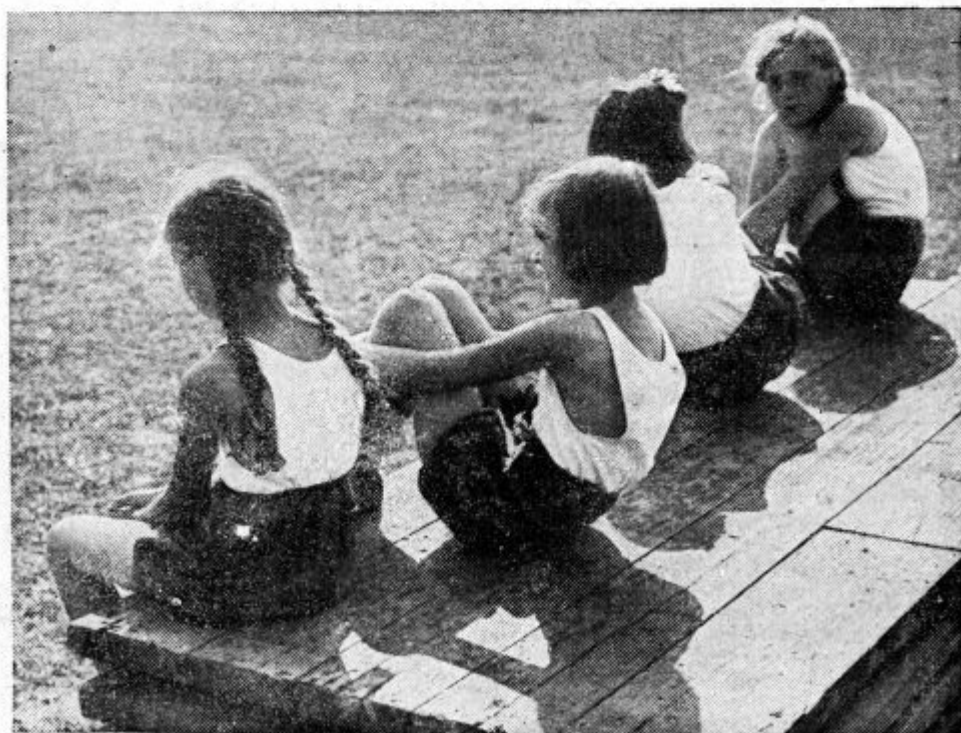
Opazovanja belih prebivalcev po nekih afriških deželah — precej daleč od gornjega Nila — podkrepčujejo izjave zamorcev o slonskih krdelih, ki pobijajo ljudi. Ni še dolgo, odkar se je po Mashonalandu klatila nevarna truma rikarjev, najmanj tri sto glav vsakršne starosti. Živali so se zabavale s tem, da so kakor po načrtu pulile brzoglavne drogeve in razdirale železniške tise. Po vrhu pa so, dejal bi, s sadistično naslodo prežale na nesrečne domorodce, ki so obdelovali svoje polje, in vsakokrat steptale njih telesa,

da so se udria v globoko jamo; za spremembo so jih kedaj pa kedaj razčetrvali.

Taka usoda je doletela poštnega sja iz nekega rudnika, ki je v nepremišljenosti hotel preplašiti krvoločno tolpo na svojem potu in s puško ranil samico; težke noge so ga na mestu poteptale. Njegov tovariš je ubežal enaki pogibli s tem, da je planil v bližnjo reko Makvadzi. Za njima je oblast poslala oddelek črnih redarjev na konjih. Ni se jim bilo treba truditi, da bi pokopali nesrečno žrtev: ta je bila pregloboko zabita v tla. Ker je gosposka slutila, kaj se je pripetilo, je bila oddelku redarjev ukazala, naj krepko streljajo na slone in jih tako zapode od prometnih pokrajin. Toda pogled na »grob« nezgodnega tekača in pripoved sodruga, ostalega tri dni do nosa v vodi, medtem ko je besna svojat stražila na bregu, sta jih odvrnila od podobnega početja: okrenili so se ter na povratku izpovedali, da niso mogli izslediti rikastih sovražnikov.

Zateči se je bilo treba k zanesljivejšim krvnikom, namreč Burom, poklicnim lovcem, katerim so dali popolno pooblastilo. Ti so ga znali izrabiti: v malo tednih so pobili 84 živali, odraslih samcev in samic, a tudi mladičev, katerih okli še niso za naprodaj. Nato so sloni pobrali stoplnje proti odročnim zakotjem.

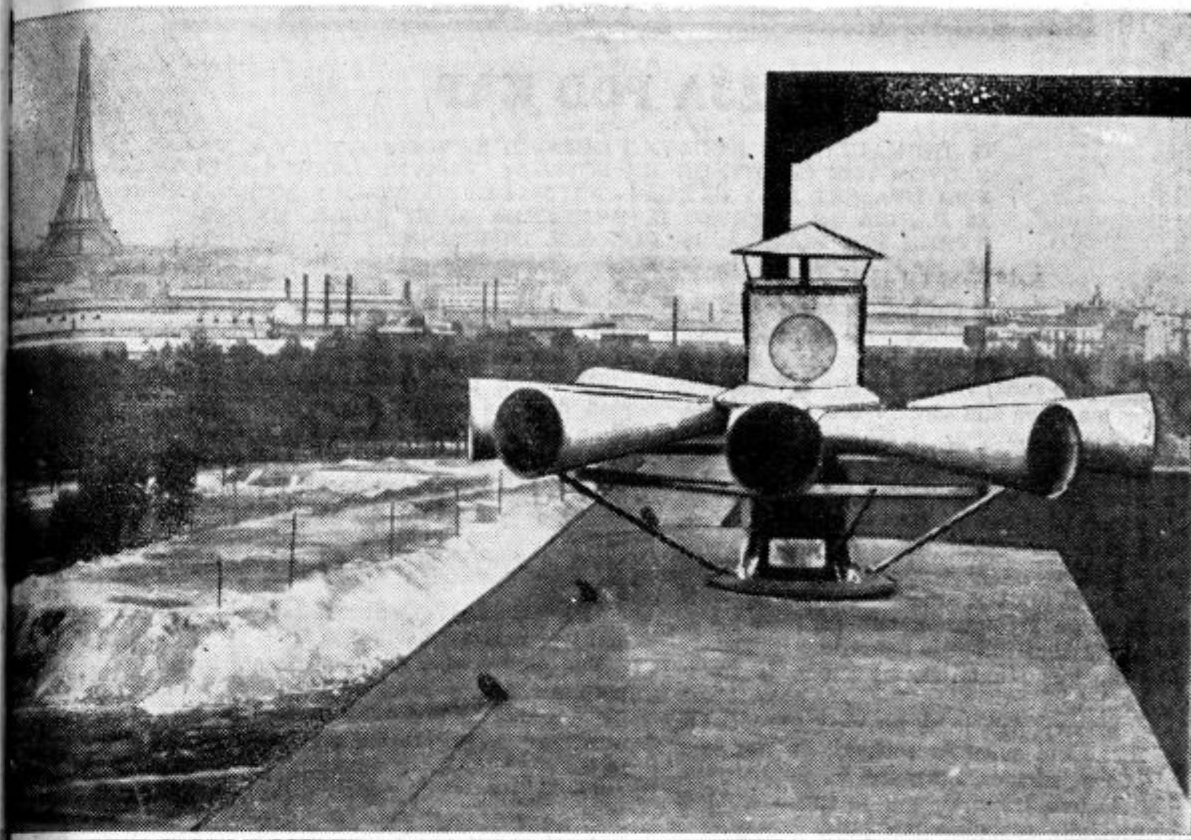
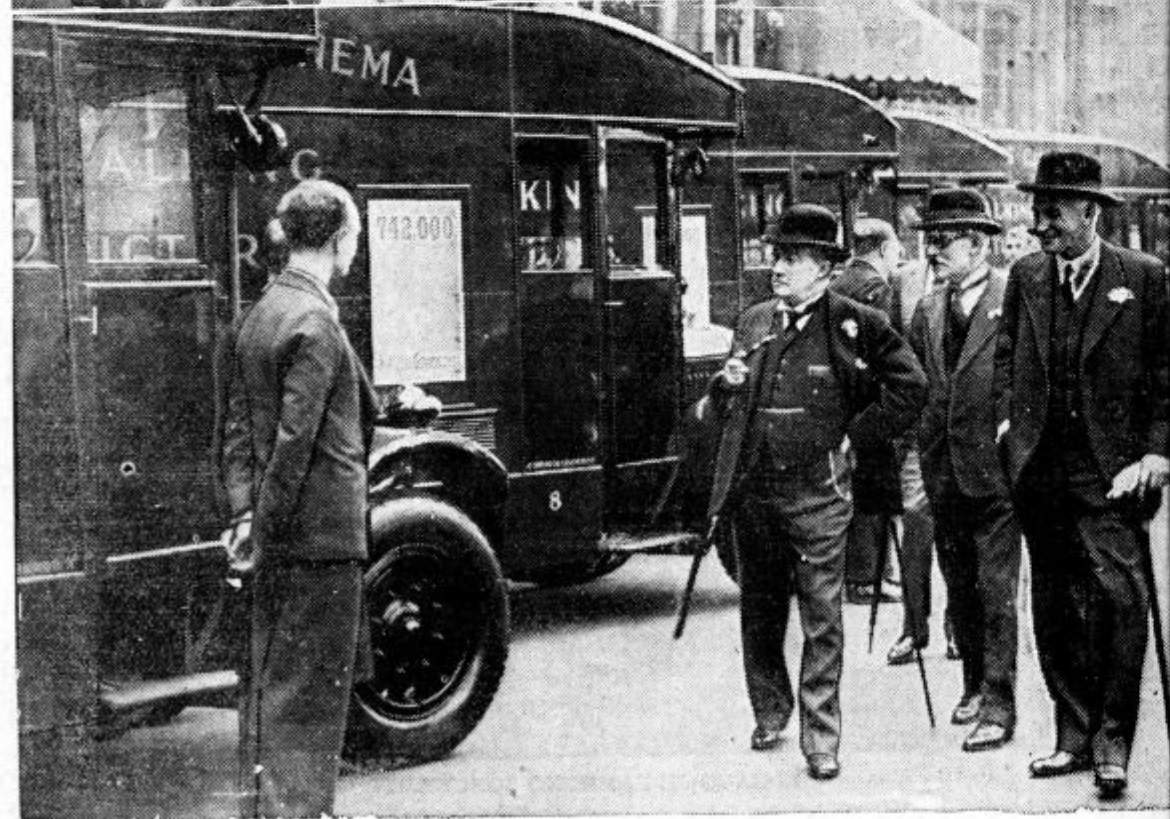
J. F.

ZDRAVO JE PAMETNO SONČENJE

Na levi (zgoraj): Na železniški postaji v japonski prestolnici so odkrili spomenik psu, ki je prihajal skozi deset let vsako jutro in vsak večer h kolodvorskemu izhodu, kjer je čakal svojega pokojnega gospodarja — (Spodaj): Angleška vlada je dala izdelati filmske avtobuse, ki obiskujejo podeželske kraje in kažejo državno gospodarstvo na platnu. Na sliki Baldwin, Mac Donald in John Simon — Na desni (zgoraj): V pariškem predmestju so montirali ogromno zvočno sireno, ki naj bi opozorila meščane na eventualni zračni napad — (Spodaj): Z lepote konkurence dvanaestletnih pariških deklic

Z DEŽJA POD KAP

G. DE RAULIN JE NEDAVNO OBJAVIL ZANIMIV ROMAN Z NASLOVOM »DE CHARYBDE EN SCYLLA«. GLAVNI OSEBI IMATA POD DVAJSET LET, LAMUŠ — PRI NAS BI SE PISAL ZA MUHO — IZ PARIZA IN JAFREZO IZ BRETRANJE. BROD JASON, NA KATEREM STA SLUŽILA, JE POGOREL IN UTONIL. PRED KONCEM JE NASTAL SILEN RAZPOK...

Jana je puhnila vznok, potem pa v zrak, kjer se je popolnoma prekopicnil. Ko se je z nogami zadel vode, je začutil, da ga nepremagljiva sila vleče v brezdanjo jamo.

Kakor hitro se je vrnil na površino, ga je ta moč iznova pograbila in ga pogreznila v morske globine, potlej pa ga zopet izbruhnila. Bil je kakor meček, igrača neznanske sile.

Takrat pa je vendarle mogel razširiti roke. S prsti je trčil ob hrapav predmet in se ga krčevito oklenil. To je zadoščalo, da se je gibanje ustavilo.

Še ves omamljen od padca je izpregledal.

Sivkast dan je bil pravkar napočil. Ob njegovem svitu je spoznal, da mu je v oporo jadrnica, odtrgana od jamborovja.

V tem trenutku mu je turobna misel prešinila razbolele možgane.

»Morski somi!«

Ko je štrbunknil s krova, se po vsej priliki ni rani. A z drugim moštvom od posadke stvar menda ni bila taka. Požeruni, ki so zavohali kri, bodo gotovo prihiteli, ako niso že poleg.

Mar se je rešil požara, potem pa potopa samo zato, da bi poginil pod ostrim zobovjem teh pošasti, ki jih je ponovno videl, kako sledijo Jasona, pričakujoč kakršnega koli plena?

Ta bojazen mu je vrnila vso prisebnost.

Pogled v okroglici mu je razodel, da je po vsem videzu on sam ostal od posadke. Hkratu pa je dve ali tri sidrne vrvi daleč uzrl ladjico, ki je plavala brez žive duše. Še zmerom oprt ob jadrnico je skušal, da bi jo čimprej dosegel.

Že se mu roka zadevlje ob opaž. Zazene se kvišku, da bi se povzpел na krov. Na njegovo veliko presenečenje pa se čoln ne nagne proti njegovi strani, temveč se naravna v nasprotno smer. Krepko se odrine z nogo, da bi si pomogel navzgor, a zopet zdrkne.

Glava mu moli preko slonika. O groze! Nasproti njemu se pojavi druga glava in pojasni čudo. Možak, težji od nje-

ga, pritiska v nasprotnem pravcu. Preden vnovič spolzne, je še utegnil spoznati obraz svojega zvestega Jafreza.

Da ni bil položaj tako opasen, da se niso dogodki vrstili s tolikšno naglico, bi se bil mogel človek smejati.

Z močnim zaletom se je Bretonec spravil v ladjico. Nemudoma prime Parižana pod pazduho in ga potegne na varno.

»Ti si, Ivo?« vzklikne Lamuš jako gajnen.

»Pa ti, Jan?« odvrne Jafrezo, nič manj presunjen.

Vsa mokra se v čolnu objameta in se poljubita kakor brata. Zadovoljna sta, ker sta živa in zdrava, nič manj pa tudi zato, ker je prijatelj zopet našel prijatelja.

To čutita, to izražata z iskrenostjo svojega objema; toda niti besedice ne črhmeta. Oba hkrati, ne da bi se bila dogovorila, se jameta ozirati naokrog, ali ni morda v bližini še kak tovariš, ki bi mu bilo treba na pomoč.

Zaman se ogledujeta! Sama sta, strahotno sama. Ker imata le še s samim seboj posla, jameta preiskovati notranjost ladjice. Dolgo to ne traja, uspeh ni posebno zadovoljiv.

Kompas, jadra, vesla, živež: vsega pogrešata!

Drugega nista našla v ladjici ko sekiro cepilnico, vedro in nekaj metrov vrvi. Za sedaj jima to prav nič ne koristi.

Kožo sta seveda odnesla zdravo. To že nekaj zaleže. Vendar njun položaj je zelo nevaren.

Kaj početi sredi Oceana v takih okoliščinah? Za požarom — potapljanje, za utopom pa se ti obeta, da boš po dolgem smrtnem boju podlegel gladi in žeji! In kaj storiti, da se otmeš? Naj si še tako belita možgane, nobena rešitev se jima ne posveti. Druge pač ni, kakor da se zaneseta na božjo previdnost. Doslej ju menda ni potegnili iz nevarnosti z namenom, da bi ju na koncu koncev prepustila kaki prevežani krutosti.

Takoj se kajpada nista pogreznila v te žalostne misli o svojem stanju. Ve-

selje, da sta se našla in da čutita pod nogami deske čolna, je bilo preveliko, zato takoj izpočetka nista mogla razglabati o ničemer drugem.

Posledice pretresa so se jele nevšečno kazati. Najprej se je oglasilo ščipanje v lačnem želodcu, potem še druge skrbi. Pa kaj si hočeta? Čakati.

Čakati — česa pa? Vznemirljiva vprašanja, zlasti za mlada bitja, kadar jim kruli po trebuhu.

»Ko bi vsaj imela vesla!« vzdihne Jafezo.

»Kaj bi ti pa koristila?«

»Da bi ubral smer in v njej držal baržo, ne pa neumno kolebal kakor zamašek. Bi vsaj lahko upal, da kam pridem.«

»Saj plava čoln sam po sebi! Kar na miru ga pusti in nič se ne napenjaj.«

»Sicer je res, da gre naprej. Pa še salamenska struja naju žene.«

»No, vidiš. In pa poglej, kako voda izpreminja barvo!«

»Umazana pa je, umazana. Potakem ne moreva biti daleč od kopnega. Ali se ti ne zdi, kakor da sva na ustju kake reke?«

»Po čem pa sodiš tako?«

»Po rumeni barvi vode. Od ilovice je umazana.«

»Ampak tako bi se oddaljevala po njenem toku?«

»Trap! Kaj pa plima, mar ni to nič?«

Med pomenkom se brodolomca venomer nemirno ozirata proti obzorju. To je edini posel, ki si ga moreta privoščiti.

»Če se ne motim, vidim zemljo na levi strani,« vzklikne Jan.

»Jaz pa na desni,« se odreže Ivo.

Čim dalje jo režeta, tem bolj se voda kali.

Brez dvoma sta v iztoku enega izmed veletokov, kakršne Indí globoko častijo radi njihove blagodejnosti. Ker ju zanaša deroča struja, v kratkem jasno razločita obe obrežji. Nizki sta in na daleč pokriti z ločjem. Številni šopi korenovnikov štrle mestoma iz njega.

To drevo uspeva samo po močvirjih, ob morskih plitvinah ali ob pričetku rek. Dve posebnosti kaže. Na desni in levi mu vise veje proti tlom. Brž ko dosežejo zemljo, poženejo korenine in tako se množijo. Ob vznóžju najdeš pogosto v mehkem blatu cele kope školjk, sličnih portugalskim.

Spomnivši se te osobitosti, ker jo je

Bodo Zimmermann: NA OBREZJU (lesorez)

čital v kakem potopisu, Lamuš zamomlja:

»Dobro je, dobro je!«

»Zakaj praviš to?«

»Ker se mi kar nekam dozdeva, da si bom mogel potolažiti lakoto, ki me grudi. Če se ne morem že pošteno nabrenkati, si bom vsaj z veseljem podložil rebra z dvema, tremi ducati školjk; za drugo se pa potlej ne menim.«

Ob besedi školjka Bretonec debelo pogleda. Tovariš mu razloži, česa se je domislil.

»To bi bila sreča!«

»Gotovo. Ampak kako naj prideva zraven?«

»Poglej: tok, ki naju nese, meri proti obali.«

»Bogme, vidim.«

»Torej, veš, kaj napraviva? Kadar naju bo neslo blizu brega, se primeva za korenovnikovo vejo. Zavlečeva se kam v kotec in se bova začela mastiti z ostrigami. Potlej bova dovolj pokrepčana, da kaj ukreneva. Ti je prav?«

»Mi že mora biti!« vzdihne Jan, ki se mu je navdušenje že poglobilo.

Stopila sta na suho.

D A L J E

DIVJI PARADIŽ

MARGITA MATCHES

N A D A L J E V A N J E

Jim je bil razburjen zaradi prihoda Nuloe. Že tedne se mu ni ničesar ljubilo in je samo razmišljal, kako bi spravil konje in živila v Marienberg. Brezdelnost ga je utrujala, hotel je nazaj v divjino. Ljubil je džunglo. Pričakoval je nekaj velikega na svojem potovanju v notranjost. Z Brearlyjem sta nameravala novačiti domačine kot delavce za zlata polja. V Edie Creeku in v dolini Buldo so plačevali po 20 funtov za krepkega delavca, ker je bilo skoraj nemogoče dobiti delavce zaradi močvirnatega podnebja in strahu pred divjimi sosednimi plemeni, ki so v iskalcih zlata vedno videli le osvobodilce.

Tudi jaz sem izgubila svoje ravnotežje zaradi mučnega pričakovanja. Zaupala sem Jimu, kako rada bi dospela do reke Sepik. Priznal je, da bo ta pot zame velik doživljaj, čeprav je dvomil, da bi se mogla vkrcati na »Nuolo«.

Živela sem že mesece na otokih. Zna-ne so mi bile vse njih dobre in slabe strani, sedaj sem si pa zaželela brez cilja potovati po Tihem oceanu, dotikati se z belim peskom obrobjenih otočkov in prenočevati v tihih zalivih. Videla sem pa, da moja idila ni naredila na Jima velikega vtisa. Kratko se je odrezal: Jadrnica je pekel v življenju! — ter me je svaril: v kratkem zapihajo monsuni in tedaj ni čas za gnanje po morju.

Nekega jutra smo slišali slugo, kako je vzkliknil: »Jadra!« Med otoki se je počasi vila »Nuola«. Popoldne se je kapitan Alys prijavil pri Meg na čaj. Bil je sijajne volje. Pripovedoval je, da je pripeljal »Nuolo« od otočja Fidži, kjer se je sijajno obnesla 18 let, da se namerava sedaj podati na poskusno vožnjo ob novogvinejski obali, med Admiral-skimi otoki, potem pa naprej med severnim otokjem do Anhoritov, ki leže tik pod ravnikom.

Rekla sem kapitanu Alys: »Vzemite me s seboj.«

Nalil si je nov vrček piva in odgovoril: »Ni dobro imeti žensko na ladji, kadar se človek poda na tako potovanje. Ženske vedno povzročajo samo težave.«

Prosila sem ga dalje: »Ne bom vam delala nobenih težav. Tiho bom ko miška. Potujem že vso pot do Nove Gvineje na taki jadrnici.«

Jim je posegel vmes: »Ne bo vam delala nobenih težav. Vzemite jo s seboj.«

Toda Alys se ni dal še omajati: »Jaz niti ne vem, kam sem namenjen in kako dolgo bom na poti. Lahko traja tedne, lahko tudi mesece. Če se tega življenja naveličate, potem si ne morete prav nič pomagati — mi pa ne trpimo niti jokanja niti tožba.«

Ogorčeno sem mu odvrnila: »Saj ne bom jokala niti, če ne bom naveličala. Vem, kaj hočem.«

Naslednjega dne me je kapitan Alys nagovoril: »Ali želite še vedno iti z nami? Dobro, odplujemo pojutrišnjem ob šestih zjutraj.«

Napotila sem se v bližnjo trgovino, da si nakupim potrebne stvari. Običajno

»Nuola« seveda ni imela brezžičnega brzojava. Če bi se nam pripetila kaka nesreča, tedaj bi imeli prav slabe izgleda za rešitev, kajti ladje le redko zaidejo v te samotne vode, zlasti za časa morskih viharjev. Naša hrana bodo konzervira-

Jim, čudoviti lovec in jahač

znaša voznina na jadrnici funt na dan. Ta cena velja tudi za potovanja na rekah v notranjosti otoka. Ker pa sedaj niso vedeli, kako dolgo bo trajalo potovanje, so mi zaračunali samo pol funta dnevno, kar je znašalo v ameriškem denarju 3 dolarje na dan.

Namenjeni smo bili k skrivnostni reki skozi nevarno in malo znano morje.

na živila. Glede vode bomo odvisni od dežja, ki bi ga lovili v velike sode. Toda maskee! Saj je vseeno!

»Nuola« ni odplula ob sončnem vzhodu, čeprav sem bila ob tem času že pripravljena na pot. Ob mostu sta čakala še dva potnika. Eden je bil velik Avstralec po imenu West, drugi je bil čokat možakar srednjih let, okroglih in

brezizraznih oči. Potovala sta na svoja posestva ob novogvinejski obali. Domačini so marljivo nalagali tovor. Brearily je pregledoval naše zaloge in opremo.

Takoj sem videla, da »Nuola« ne bo še odplula, toda nihče ni hotel zapustiti mesta, dokler nam ni kapitan dovolil. Medtem ko je Jim slonel kot slamnati mož ob velikem kupu kokosovih orehov, sem sedela na sodu bencina in izvlekla cigareto. Brezposelni divjaki so sloneli naokrog in uživali v brezdelju. Domači stražnik je leseno korakal ob pomolu in stiskal svojo puško tesno ob rame. Dolgi Avstralec West je pristopil k meni in mi ponudil banano.

Opoldne smo odpotovali. »Nuola« je bila velika, če sem jo primerjala z malimi jadrnicami, ki sem jih videla okrog Rabaula. Salon je bil ravno dovolj velik, da je v njem stala miza z osmimi stoli. Ob salonu je bilo šest majhnih kabin.

Na ladji smo imeli mešan tovor. Pred vsem les, ki bi ga morali raztovoriti na plantaži Dylup, poleg tega smo imeli velike zaloge konzerviranega mesa, zabojce piva in bencina. Na krovu je bilo osem konj Jima in Brearilyja, cela jata rac, gosi in kokoši, pa tudi nekaj koz. Potovalo je tudi kakih 50 divjakov, ki so bili namenjeni na poljedelsko delo po otokih.

BLAGOSLOV ZEMLJE

Na določni površni zemlje se danes lahko pridela skoraj dvakrat toliko kakor pred sto leti. Razen smotnejšega obdelovanja zemlje je to v prvi vrsti zasluga boljših rastlinskih vrst, ki so nam jih odgojili zavodi za pospeševanje poljedelstva. Ako bi sadili in sejali samo take rastline, ki so nam bile na razpolago pred sto leti, pa najsi bi bila zemlja tudi obdelana po najmodernejših načelih, bi se pridelek povečal komaj za polovico. Izbera izdatnih rastlinskih vrst je torej v poljedelstvu najmanj tako važna kakor umno obdelovanje zemlje in umetno gnojenje.

LASJE IN STAROST

Sivi lasje so zanesljiv znak starosti. Ne izdajajo pa let samo s svojo barvo, marveč tudi s svojo strukturo, ki nam jo razkrije preprosta kemična analiza. Lasna korenina se namreč raztopi v kalijevem lugu, in sicer tem hitreje, čim mlajši je las. Otroški las se raztopi v nekaj minutah, dočim las starca kljubuje jedki raztopini več ur. Pri isti debelini se ženski lasje spet hitreje raztopijo kakor moški. Ta kemična analiza je

Tako sem se lepega jutra podala na pot v družbi 7 belih mož in kakih 50 divjakov v tuje in noznane kraje.

Sešli smo se pri kosilu in večerji. Čim sem zagledala vodjo palube Charleja, se mi je takoj ogrelo srce zanj. Kakor sem kasneje zvedela, je bil on glavna sila, ki se je z vsemi štirimi upirala mojemu potovanju, in da se je kapitan Alys moral zaradi mene pošteno spreti s svojima dvema častnikoma. Ne vem, zakaj ni zmagal Charleyev veto. Bil je močan človek in nekoč je moral biti celo lep, toda 25 let borbe s tropskim soncem mu je zarezalo svoj pečat v lice. Nisem vedela, da je bil Charley zaradi pijače že na dnu življenja, pa se je kasneje spet popravil.

Kakor sem že povedala, je bil kapitan Alys majhen možic, ki je že malo nagibal na debelost. Mnogo je dal na svojo vnanost. Kadar je bil trezen, je imel zelo mehak glas. Bil je vljuden in šaljiv. Na ladji je le redko pil. Preživel je eno najzanimivejših zgodb Južnega morja. Ko sem potovala z njim po morju, mi je bila že deloma znana, zato sem marsikaj pri njem razumela. V dolgih tednih sva prebila polno ur skupaj na straži in često mi je pripovedoval o svoji izvoljenki, s katero se je bil poročil, jo izgubil, pa spet našel pod izredno čudnimi okoliščinami.

D A L J E

do neke mere uporabna, kadar je treba določiti starost mrličev, ponesrečencev, o katerih manjkajo vsakršni osebni podatki.

RÖNTGENIZIRANJE KOVIN

Sam Röntgen je že pred več kot petdeset leti presvetljeval s svojimi novoodkritimi žarki kovine. Posrečil se mu je izvrsten fotografični snetek neke lovske puške, pri kateri se je pokazala nevarna napaka v materialu. Poslej so se röntgenski žarki vse pogosteje uporabljali, kadar je bilo treba, preskusiti kake delikatne kovinske izdelke glede popolne homogenosti v strukturi. Za presvetljevanje kovin so potrebni zelo trdi röntgenski žarki, kakršne dajejo röntgenske cevi pod prav visokimi električnimi napetostmi. Z modernimi aparati je mogoče odkriti v kovinah napake in praznine, ki nimajo več kot 0.3 mm v premeru v smeri žarkov, dočim so poprej pokazale röntgenske slike šele zračne mehurčke v litinah, ki so bili dolgi najmanj 1.3 mm. Zlasti velikega pomena je röntgeniziranje vsega materiala, ki se rabi za gradnjo letal in zrakoplovov.

ČLOVEK IN DOM

MODERNO DEKORATIVNO BLAGO

Moderno blago za razne zavese, blazine in poblaznjeno pohištvo je tako živo pisano, da ne ugaja vsakomur. Komaj je za nami moda pragačnega tapetnega blaga, ki se mu marsikdo ni mogel privaditi, že nas umetniki, ki hočejo pokazati v teh novih oblikah in barvah svojo domišljijo, presenečajo z novimi, kričečimi osnutki. Odkod naenkrat ti vzorci? Ali so res umetniško zasnovani, ali je le samovoljno bizarno nizanje oblik in barv tako tjavendan? Ne, pravijo, da obstoji lepota teh modernih blagov v tem, da sliči-jo naravi. Na svetlomodro, temnorumeno

vega lesa, gladkih modernih oblik, trda špartanska postelja, če možno pleteni, rdeče ali zeleno lakirani naslanjači, čez vse to pa potem kot izpopolnilo moderno tapetno blago, iz katerega je izdelano pregrinjalo čez posteljo, blazina po naslanjačih in eventuelno tudi zavese na oknih. To blago mora biti lahko, prosojno, n. pr. volle ali tenko platno. Le potem lažje razumemo elegantno preprostost današnje notranje opreme. Toda ti moderni dekorativni blagovi se prilegajo le ondi, kjer se vsa druga oprema njim prilega. Neokusno in nasilno bi učinkovali v prostoru, ki je že nasičen z drugimi dekorativnimi efekti, kakor bogato rezbarijo na pohištvu, z lesketajočo polituro, med marmorjem in dragocnimi vazami iz porcelana, stekla ali kakršnekoli drage kovine. Porabni so efektno v prostorih, ki nočejo biti bahavi, potrebujejo pa pač nekaj živih, veselih barv nametanih v obliki blazinic po naslanjačih.

x. y.

I V E R I

Pri vsakem človeškem delu je važno to: pot do smotra je več nego smoter sam.

Komur je do tega, da si pridobi moč nad ljudmi, naj gleda, da ne uporabi sile. Na ta način bi si ljudi odtujil. Vsako nasilje, tudi nasilje ljubezni, ima za posledico, da se mu skušaš odtegniti.

Moderni vzorec za poblaznjeno pohištvo

ali črna polje je vtisnjeno poljsko cvetje, marjetice, plavice, mak, klasje. Pa tudi motivi orjaških listov gumljevega drevesa ali divjega kostanja so v najfinjših barvnih odtenkih porabljeni v risbah za to moderno tapetno blago. Pa tudi perje bizarnopisane polarne ptice, ki je bolj podobna fantastičnemu kakor resničnemu bitju, služi umetnikom pri osnutkih za moderno tapeto.

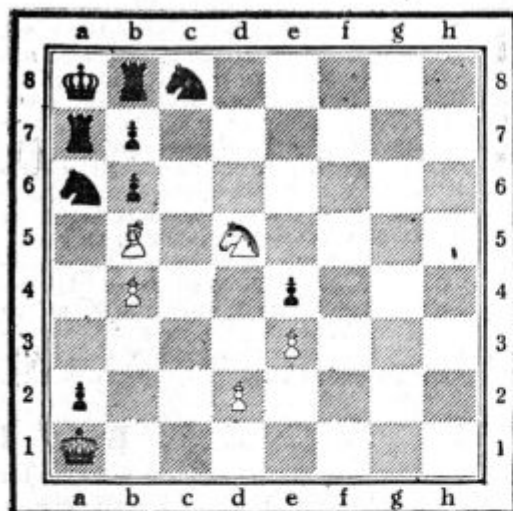
Seveda so ti blagovi učinkoviti le ondi, kjer je vsa ostala oprema enostavna, gladka in preprosta. Medla spalnica iz jeseno-

K. Rang: RIMSKA POKRAJINA

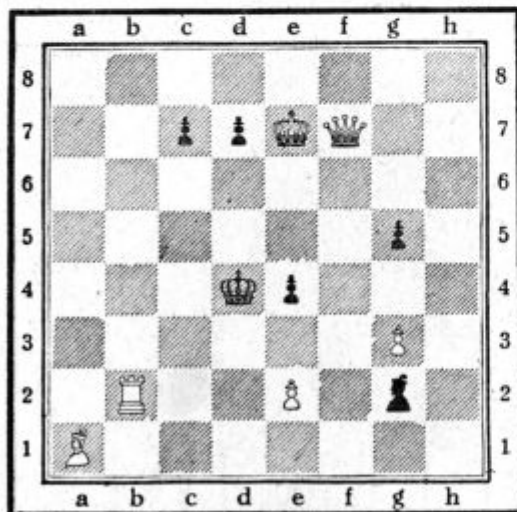

PROBLEM 72
P. Orilmont

Mat v treh potezah

PROBLEM 73
I. Scheel

Mat v treh potezah

Rešitev problema 71

1. Kf7—f6! Belega kralja je mogoče na 6 načinov šahirati.

Rešitev problema 70

1. Te4—d4 (grozi: Sb6+) Lf2:d4 (a)
2. Lb8—d6! 1. Td3:d4 (b) 2. Dg4—e6
1. Tc2—c4 (c) Sd5—b6+, 2. T ali L:

d4 3. Dg5+. Najlepši mat v tem zelo lepem problemu nastane po 1. Tc2—c6 (d)
2. Sd5—e7+!, Tc6—d6 3. Se7—e6 mat.

ZA MISLEČE GLAVE

Rešitev k št. 128

Steklenica v prazni vreči

Ker je vreča samo tako dolgo prazna, dokler ni steklenice v njej.

Rešitev k št. 129

Igra s kartami

Vsa umetnost je v hitrem seštevanju vrednosti posameznih kart, pri tem pa velja, da kot 1, fant 2, dama 3, kralj 4, ostale karte pa se vrednotijo po številu svojih točk. Vsaka barva šteje torej skupaj 44 točk, vse štiri skupaj pa 176. Vrednost manjkajoče karte je enaka razliki od tega števila. Pri drugem pregledu pazimo samo na to, katera karta te vrednosti manjka.

Rešitev k št. 130

Igra s prištevanjem

Če napravi A tako, da imenuje števila 12, 23, 34, 45, 56, 67, 78 in 89, bo tudi najprej dosegel 100.

Rešitev k št. 131

Število brez števil

Napišeš s črko M, s katero so Rimljani označevali 1000.

A NEKDOTE

Ne pozna šale!

Friderik Veliki je dobil vojaka na straži ter ga vprašal, zakaj si ne prižge pipe.

— Stotnik ne dovoli!

— Kar prižgi, jaz dovolim!

Vojak pa se ni dal pregovoriti in kralj ga je vprašal zdaj:

— Ali veš, s kom govoriš?

— Seveda, vi ste naš kralj!

— Potem pa prižgi in potegni!

— Rajši ne; če me ujame stotnik, se bo obema godilo slabo. Naš starič ne pozna šale!

Kraljevo razkošje

Belgijski kralj Leopold II. je bil velik prijatelj razkošja in predpisanih obredov. Na dvoru je imel številno služničad. Nekeč je pripovedoval angleškemu princu:

— Samo pri pipi mi strežejo štiri osebe. Prva jo prinese, druga jo natlači, tretja jo prižge...

Ko je kralj nekoliko počakal, je vprašal princ napeto:

— Kaj pa ima opraviti četrti?

— Četrti? Tega imam, da jo pokadi, ker mi je tobak zelo odvraten.